

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ՀԵՌԱԳԻՐ Ս. ԵԶՄԻԱԾՆԵՆ

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Ս. Գեորգ Մրբազմագոյն կարողիկոսը Ս. Էջմիածնէն յոյժ իր հեռագրովը, Նոր Յարւոյ եւ Ս. Եմեղեան ձօնին տօնիով, Հայրապետական օրհնաթիւնները եւ անկեղծ սէրը կը դրկէ Գեոր. Յեղապահ Մրբազմա՛ն Հօր, Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան եւ համայն Յարցանանքի մեր սիրեցեալ ժողովուրդին: Վեհափառ Հայրապետը կը մարդէ Յկեղեցւոյ եւ Միաբանութեան բարգաւաճութիւն եւ յառաջդիմութիւն, ինչպէս նաեւ ժողովրդեան ալ արեւշտօսութիւն:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ - ԲԵՄԱԿԱՆՔ

● Կիր. 4 Յուն. — Ս. Պատարագը Ս. Յարուսեան Տաճարի մեր Ռ. Գաղաթընայի վերնամասերան մէջ մատոյց՝ Նոյ. Տ. Վաչէ Աբբ. Յովսէփեան:

մէկ զինչ հինուց ներկայացուած էր փայլուն աստղով մը: Իսկ ամենէն կարեւոր վաւերաթուղթը հետեւեալն է. ըստ հեղինակին, Թոնքալի հովտին արխիւներուն մէջ կայ ազգամական հին վաւերագիր մը որ կ'ըսէ. «Անոնց հերոսական գործունէութիւնները կը սկսին Թուպալի եւ Հայոց ժաւանակէն, երբ Թոնքալցիները կը գործածեն իբրեւ խորհրդանիշ Յօթը աստղեր, մինչև Դաւիթի ժամանակը երբ կ'առնեն Յօթը ալիքեր կամ աղեղներ պատերազմի մը հաւանքը, եւ՛ անոնցմով եւ քարեղով կը շահին պատերազմը (Պիոս Ա. պապին — 11րդ պապ Ս. Պետրոսէն վերջ — ըսածին համեմատ) եւ զանոնք կը պահեն մինչև Յիսուս Քրիստոսի գալուստը, երբ իբրեւ խորհրդանիշ եւ զինանշան կ'առնեն Յիսուսի անունը»:

Ահա թէ ինչ առասպալաբխաւոս աւանդութեան մը մէջընթացները կան Պատմութեան երկրին մէկ հովտին վրայ գրուած տեղագրական-ազգագրական երկասիրութեան մը մէջ, որը ես ալ իմ կարգին ուշագրութեանը կը յանձնեմ մեր բանիմաց բնասէրներուն ուսումնասիրութեան:

Պ. Արեւ

ՏՕՔԹ. Գ. Օ. ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆ

Կէսօրէ վերջ, Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ, յետ երեկոյեան ժամերգութեան, կատարուեցաւ Ս. Դաւիթի մարգարէին եւ Երուսաղէմի առաջին եպիսկոպոսապետի նախատօնը. Գեոր. Տեղապահ Մրբազման Հայրը կը նախագահէր, մեծվայելուչ հանդիսաւորութեամբ կատարուող այս արարողութեան: Մայր Տաճարը տւէր տօնական օրերու յատուկ հարկերաւոր մեծ ու փոքր կանթեղներու հանդերձանքը, Արարողութեան աւարտին, Միաբանութիւնը ՎՊԵՆԵԳԵՔ զՏէր շարականի երգեցողութեամբ բարձրացաւ պատրիարքարան:

● Բշ. 5 Յուն. — Մերցն՝ Դաւիթ մարգարէին եւ Յակոբայ Տեառնեղայր առաւելոյն: Հանդիսաւոր Ս. Պատարագը Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ մատոյց Գեոր. Տ. Նորայր Նպս. Պողոսարեան, Երկսեւ դպրաց դասը, Գեոր. Տ. Ռուբէն Աբբ. Նպս. Ղեկավարութեամբ կ'երգէր Եկմալեանէ զանաւորուած բազմաման Ս. Պատարագը: Ժամաբար Մրբազմանը շէյար մերձէն առաջ խօսեցաւ քարոզմը պանծացնելով Ս. Աթուռայ առաջին եպիսկոպոսին տօնը, եւ ըսաւ. — Վերջաց Յակոբեանց Տաճարը այսօր պայծառ հանդերձանքով կը սկսի տօնախմբել Քրիստոսեական Եկեղեցիին մեծ Եւրբերը: Այդ սուրբերու շարքին այսօր կը տօնենք Դաւիթ մարգարէն ու Յակոբոս արդար առաքեալը, Դաւիթ՝ Քրիստոսի նախնիքներուն է՛ն հոյակապ զէմքերէն մէկն էր. Իսկ Յակոբոս առաքեալ Անոր անմիջական յաջորդներէն մէկը:

Դաւիթ, յատկապէս ընտրեալը Աստուծոյ, հաստատեց իւրայելի ժողովուրդը աւետեաց երկրին մէջ. Իսկ երկրին մէջ կերտուեցաւ Դաւիթի քաղաքը եւ զարձաւ մայրաքաղաքը Աստուծոյ ընտրեալ ժողովուրդին, Հոս երկրպագեցին, եւ հոս զանցին հրեաները իրենց Աստուծոյ: Տաճարին մէջ երգուած երգերը Դաւիթի մարգարէն յօրինեց: Անոնք բիւքցան իր շրջներէն եւ իր անկեղծ հոգիներու մինչև այսօր կը իրկուին ու կ'երգուին անոր դրած ռաղմուսները բոլոր եկեղեցիներուս մէջ: Այդ ռաղմուսները խօսեցանութիւններ են մեր Տիրոջ հետ. անոնք քաղցը են եւ յուզիչ: Ու մանաւանդ այդ ռաղմուսներուն մէջ է որ Աստուած իր պատգամները կուտայ մարդկութեան:

Դաւիթի միաժամանակ բանաստեղծ ու մարգարէ կը դառնայ, սուրբ մը ոչ միայն հրեիցի ալ եւ Քրիստոսեաներուն: — Նոր իտայելիք:

Վարդ օրքան իմ ապակեանք ըլլայ: Գրնայ զղնւումով որքեմ իմ մեղքերը, ու տակաւ բարձրանալով մեղանշական կեանքէն իբրեւ տիպար մը կը կանգնէ մարդկութեան առջև: Ով որ կ'ապշխարէ ու կ'աղօթէ, անոր համար այլեւս մեղք չի մնար, Ասոր համար է որ մենք կը կոչենք զինք Աստուածահայր: Ան՝ մեր Փրկիչն նախահայրերէն մին եղաւ:

Վերկրորդ անձնաւորութիւնը Նոյն սերունդէն է զարձաւ, որ Նոր Իտայելի պատմութեան մէջ իբրեւ մեծ գէմք մը կը կենայ դարերուն զինաց:

վառնդի մեծ դէմքերը — կ'ըսեն — իրենց մեծ գործունէութիւններովը դարբեր կ'արձաճանան:

Աննի ինքզինքին պարտադրած ծանր պատիժներով աշխատած է որ իր մարմինը արձաճանան: Իսկ, հողին զորացնէ աւայկալիսով հանելի ըլլալ Ատուածոյ: Գեղեցկօրէն նկարագրուած է Յայր-մաւուրքին մէջ թէ ինչպէս Արգար Առաքեալը տեւապէս աղօթքի կենալէն ծուռկները յոգնեցուցած էր:

Աննի իր արեան գինով կը խոստովանի ճշմարտութիւնը ու կը կենայ Հին ու Նոր իտայէիի միապաճան կէտին վրայ:

Աննի ամենէն աւելի ներկայանալի դէմքն է առաքեալներուն մէջ. Բարձառու, գիտուն որ յաւոյնութեամբ կը կառավարէ աւելուղէ առաքեալներն ու առաջին Գրիգորիոսները: Անոր դէմքը կը հառազայթէ ոչ միայն Երուսաղէմի մէջ այլ ն սփիւռս աշխարհի: Ժողովուրդը ներշնչուած անոր կուս անհատականութենէն, կամ նկարագրէն, անոր տուած ուղղութեամբ կը խանդավառուի ու կը հետեւի Փրկութեան նոր կրօնքին: Անուատիկ, այս մեծ դէմքը Յակոբոս առաքեալն է որ կը զանալ յաշորդը Գրիգորիոսի ու անոր առաջին Աթոռակից որ ճշմարտօրէն կը հսկուէ իր ժողովուրդը:

Անտուածոյ շնորհով այս մեծ աւախապատէր Աթոռը շնորհուած է Հայոց ազգին: Առաքելական այդ զանգուր զրոյցաւ է որ հայկական այս փոքրիկ զանգուր կրցաւ ինքզինքը ազատել ծանր փորձանքներէ:

Հայ ժողովուրդը տուաւ իր արեան տուրքը իր կրցածէն աւելի, որպէսզի միշտ պայծառ վառի իր հաւատքին յայրը: Հայապատենի մէջ և անկէ զուրս մեր հաւատքը հանապաղ պահանջեց մենէ որ արցունքով տեւականացնէք զայն ու աշխուհով զալկնէք դէպի հանդերձեալ կենեք:

Երուսաղէմի առաջին առաքեալին որ պատրիարքին տօնին առիթով, աւանդաբար այսօր կը կատարուէ այս Աթոռին բարոյ հանգուցեալ պատրիարքներու հոգեհանգիտը: Այս Աթոռը բարոյ արդէտներուն ալ ընթացքին կրցած է ինքզինքը տեւականացնել, զի այս Աթոռին վրայ, Յակոբոս առաքեալը բարեխօս եղած է մեզի:

Անտուած հաստատուն պահէ այս Աթոռը որպէսզի ան կարենայ իր պարտականութիւնը յանձնել իր կատարելի Ազգին ու Եկեղեցիին հանդէպ:

Յանա միջոցէի, Ս. Թադեոսեան Տաճարին մէջ զարթալ պաշտօնեացու նախակայ Ս. Ստեփանոսի նախատեսակը: Հանդիսապետն էր Գեր. Տեղապահ Սրբազանը:

● Գլ. 6 Թու. — Մերոյն Սեփիանոսի մալավկանքն: Այսօր ըլլալով նաեւ տօնը Ս. Աթոռոյս բարեշնորհ արկաւազանութեան և ուրարակիներուն, առաւօտեան ժամերգութեան ընթացքին տեղի ունեցան իրենց յատուկ հանդիսութիւնը, որ տեւեց շփոթ ի բարձունքէն մինչև Ս. Պատարագի սկիզբը: Օրուան բարձրագոյն վարդա-

պետներն էին Հոգ. Տ. Միլուռն Վրդ. Կրճիկեան և Հոգ. Տ. Հայկապետ Վրդ. Պայրամեան: — Մայր Տաճարի Ս. Ստեփանոս մատրան համանուն սեւ զանին վրայ մատուցուեցաւ Ս. Պատարագը: Ժամատարն էր Հոգ. Տ. Վարդապետ Արզ. Գա. պարանձան:

Երեկոյեան՝ վարդապետաց Թաղամասին մէջ պտղաւորան մը պատրաստուած էր վարդապետներու և արեւոյեան կողմէ՝ իրենց կրտսեր եղբայրներու — ասրկաւազներուն — ի պատիւ: Զուարթ միջոյնորտի մը մէջ եղան երկուստեք ճառեր և սիրալիւր արտայայտութիւններ:

Գիշերը՝ Ժառանգ. վարժարանի ճաշաբարին մէջ և սեղան մը տրուած էր զարմեալ ասրկաւազաց տօնին առթիւ, ներկայ էին վարժարանի տեսուչը՝ Հոգ. Տ. Հայկապետ Վրդ. Աբրահամեան, օրուան բարձրագոյն վարդապետներ, վարժարանի Ե. Ընծայարանի հոգեւոր ուսուցիչ վարժապետներ և այլք: Հոգ. Տեսուչը և վարդապետներ կարգաւ խօսք առնելով անդրադարձան մեծ սուրբին, կենեքին և դիւցապեւական վիճանին մասին:

● Դ. 7 Թու. — Երեկոյեան ժամերգութեանէ վերջ Ս. Թադեոսեանց Մայր Տաճարին մէջ հանդիսաւորապէս պաշտօնեցաւ Ս. Պողոսի և Պետրոսի զինաւոր առաքելոց նախատօնը, Գեր. Տ. Սուրեն Սպ. Քեմհանեանի նախադասութեամբ:

● Ել. 8 Թու. — Մերոյ առաւիղոց՝ Պողոսի և Պետրոսի: Հանդիսաւոր Ս. Պատարագը, Մայր Տաճարի Ս. Պողոս-Պետրոսի ձեղնայարկ մատրան մէջ մատուցը՝ Հոգ. Տ. Զաւէն Արզ. Ճինիխեան: Ս. Պատարագի ընթացքին Հաղորդութեան Ս. Թ. վարժարանի Մանկապարտեզի երկուս աշակերտութիւնը:

● Ուր. 9 Թու. — Կէտօրէ վերջ, Ս. Թադեոսեանց Մայր Տաճարին մէջ չքեղ հանդիսաւորութեամբ մը պաշտօնեցան Սրբոց Որդաց Որտման, Թադեոսի Գիւղարի և Թովանուն: Աստուածաբան Աւետարանչին նախատօնը: Արարողութեանց զ նախադասը Գեր. Տեղապահ Սրբազան Հայրը:

● Եր. 10 Թու. — Մերոյ Որդացն Որտման: Հանդիսաւոր Ս. Պատարագը՝ Ս. Գիւղարի մատրան մէջ մատուցը՝ Գեր. Տեղապահ Սրբազան և քարոզից օրուայ տօնին չուր: (Տե՛ս էջ 5): Գեթ, պատարագի Սրբազանին կը սպասարկէին Անթի. լիսեան հիւրաբար քաղաքս դռնուղ Հոգ. Տ. Ծաւէ Վրդ. և Հոգ. Տ. Վալէ Արզ. Գեր. Տ. Ռուբեն Սրբազան կը զեկամարէր Եկմայեանի քառածանց պատարագը: Յաւարտ Ս. Պատարագի, կատարուեցաւ մեծահանգստ Թափօր՝ մատակցութեամբ Գեր. Սրբազան Եպիսկոպոսաց, Հոգ. վարդապետաց, Բար. Սարկաւազաց և ուսանողութեան, նախադասութեամբ Գեր. Տեղապահ Սրբազան Հօր որ ի ձեռին ունէր Ս. իսախափայտի ճաննալազեղ մատունքը: Թափօրը՝ Մայր Տաճարին մէջ

յետ երեցս չըման, կանգ առաւ Եկեղեցւոյ մեծ առեանին մէջ ուր երգուեցաւ ճէր ողորմեայ վարդապետ հայրերու և զպիւրեղու փոխադարձ երգապարտութեամբ, Տպաւորիլ այս արարողութիւնը վերջացաւ Գեր. Տեղապահ շոր պահպանիւմ, որմէ ետք Միաբանութիւն աւ ժողովուրդ թափօրով ետք արարողութեան պատկերաբար, ուր Գեր. Տեղապահ Սրբազանը օրհնութեան իր խօսքերէն յետոյ բաժնեց օրհնութեան Նշխարներ:

● Կիր. 11 Յուն. — Ս. Պատարագը Ս. Լինչուակապետաց Եկեղեցւոյ մէջ մատոյց չող. Տ. Ջաւե Արդ. Չինչիւնեան, Գարդեղեց չող. Տ. Հայկազուն վրդ. Աբրահամեան: Պատարագն ընթացքին Հաղապետեան Ս. Թարգմանչաց վարժարանին Նախակրթեանի աշակերտութիւնը:

● Դի. 14 Յուն. — Կողմեղ (ըստ Հին Տումարի). Ս. Պատարագը՝ Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ մատոյց Անթիլիաթի Միաբաններէն չող. Տ. Շահէ Արդ. Անէմեան, որ հիւրաբար կը գտնուի Ս. Աթոռ Պետարո Ս. Պատարագի ի Միաբանութիւնը Օրհնեցէք զՏէր շարականի երեքեցողութեամբ բարձրագույն պատրիարքարան, Միաբանութեան կը հետեւէ ժողովուրդի հոծ բազմութիւնը: Գեր. Տեղապահ Սրբազանը շնորհաւորեց ներկաներուն Նոր Տարին և բոլոր ու լեւակառակ օրհան մեղք պարտադրած աւարտութեան, ցաւ ի սիրտ կ'ըսէ թէ զժողովուրդ տարի մը առնցցիք, Գիտաբ. անո՞վ որ անցնող տարին մեր այստեղուն վրայ արցունքներ կ'ստեղծ. բայց բարեխառաբար մեր հոգին միայն անյողող, վառելի դիմադրողական իր աւժով Հայ Հոգին ազամանդ է... Ասոր փառսը՝ մեր ամբողջ պատմութիւնը կրնայ սեղանիլ: Զակատամարտներ կրնանք կորսնցնել, սակայն հոգով կը մնանք յաղկական: Եւ սակայն այսօր, հակառակ ժամանակի պէտքեր զօտարութեանց, մենք կեցած Նոր Տարուի սեմին և Նոր Տարւոյ բացած արշալոյսին մէջ մեր հոգին ինքզինքը զօրացած կը զգայ, իր ընթացքը ընկնու՞ղ զէպիլ լուսաւոր և երջանիկ ապագան: Ապա, Գեր. Սրբազանը, առնալ շարական օղորութեան համաձայն, բաշխեց Միաբանութեան ժողովուրդին մէկական նարինջ:

● Կիր. 18 Յուն. — Ճրագալոյց Ս. Եմեղեան եւ Աստուայայեմուքեան: Կէօօրէ առաջ ժամը 9ին, Գեր. Տեղապահ Սրբազանը, ի զուտ Միաբանութեան և առաջնորդուած սոկեհիւս հանդերձանքով բարապաններէ, Հ. Մ. Բ. Մ. Ի. Ե. Ս. Ի. Ե. Ն. Զ. Բ. Միաբան, ինչպէս նաև Ս. Թ. վարժարանի սօսաւորներէն և արհեստներէն, հանդիսաւորապէս մեկնեցաւ Ս. Յակոբեանց մայրավանքէն զէպիլ Ս. Առտաւածածնայ դուռը, ուր թափօրականք կը տեղաւորուէին ինքնավարժերու մէջ, ճամայ ելլելու համար զէպիլ Բեթղեմի:

Ժամը 11ին թափօրը մուտք դարձեց Բեթղեմի մէջ Ս. Եմեղեան հրապարակին վրայ զիմաւորեցաւ տեղւոյն կառավարական կազմէն, Բեթղեմի մեր վանքի չող. Տեղեւն ու Միաբանութիւնէն: Քաղաքին մեծ հրապարակը լցեցան

էր հայ և օտարազգի հոծ բազմութեամբ: Թափօրը յամբնթաց սկսեալ յառաջանալ մեծ հրապարակէն զէպիլ Ս. Եմեղեան Եկեղեցւոյ դուռէն, ճարտար զմեծ շարականի երեքեցողութեամբ, ու անկէ ալ Բեթղեմի մեր վանքի տեսչարանը, ուր քաղաքին ապահուար անձերն ու հիւրերը արարողութեանց, մինչ վարը Միաբանութեան ինքնաշարժեղութեան ընկերացող հետեւ զինուորներն ու աստիկանները տալապին կը տպաւնէին ու տոնական օրը աւետող զանգերը խորհրդաւոր զօղանչներով կը լեմբեւին մըմնուլ տար:

Ժամը 2ին ճարտարապետի թափօր կայ Բեթղեմի Ս. Եմեղեան տաճարին մէջ: Դարձեալ կը հնչեն մեղիկաթողիկէին զանգերը, ու քիչ յետոյ Գեր. Տեղապահ Սրբազան Հայրը, ի զուտ Միաբանութեան, զգեստաւորեալ կ'առաջնորդուի Ս. Եմեղեան Այլը. թափօր արարողութեան ետք՝ թափօրը կը բարձրանայ տաճարին հայապատկան մասը, ուր յետ երեկոյեան ժամերգութեան և ճաշուս ընթերցուածներու, ճրագալոյցի հանդիսաւոր Ս. Պատարագը մատոյց՝ Անթիլիաթի Միաբաններէն հիւրաբար Ս. Քաղաքը գտնուող Գեր. Տ. Գնէլ Ս. վրդ. Ճէրէմեան: Ապա կատարուեցաւ Ս. Եմեղեան Նախատեանը, յորմենտեց Ս. Եմեղեան Աւետարանի ընթերցումով և զփառք ի բարձունքին երեքեցողութեամբ մեր վանքին մէջ փակուեցաւ ճրագալոյցի հանդիսութիւնը: Ապա Միաբանութիւնն ու հրաւիրեալներ բազմեցան Ս. Եմեղեան ճաշաւորանին:

Գիշերային ժամը 10ին Գրիտոսօ Ս. Եմեղեանը աւետող խորհրդաւոր զանգահարութեան մը ընդմէջէն Գեր. Տեղապահ Սրբազանը ի զուտ Միաբանութեան, մեկնեցաւ մեր վանքէն զէպիլ Ս. Եմեղեան տաճարը, ուր պաշտուեցաւ Սուրբ Եմեղեան արարողութիւնը: Կէս դիւրին Միաբանութիւնն ու ժողովուրդ իշխան Ս. Եմեղեան Այլը, կատարուեցաւ Ս. Եմեղեան Աւետարանի ընթերցումը զիւ հովիւքն էին: Ի տեղւոյ բացօթեայ՝ ապա երգուեցաւ Փառքը ի բարձունքն և այլ շարականներ օրոնց ընթացքին Գեր. Տեղապահ Սրբազանը սուտա իր հոգեւոր թափօր պատգամը, ուրի արարողութիւնը ձայնափութուցաւ Սրբազմէմի Յորգանանեան դաստիար կայանանէն ի սփիւստ աշխարհի: Ապա մատուցուեցաւ տաճարին մեր բամբին մէջ Ս. Պատարագը: Ժամաբարն էր չող. Տ. Անուշաւոս Արդ. Ջըզլանեան: Պատարագէն ետք Գեր. Տ. Սուրբէն Նպաւ. Գեմհանեան կատարեց Ջըթրեանց դրաւիլ արարողութիւնը և խօսեցաւ երկար ու կուս վարք մը Ս. Եմեղեան տունին շուրջ բնարան ունենալով զեկայք երթիցուք մինչև Գրիթեմի:

Ջըթրեանց արարողութեան ետք մատուցուեցաւ վերջին և առաւօտեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագը: Պատարագը մատոյց Գեր. Տ. Սուրբէն Նպաւ. Գեմհանեան: Ապա Միաբանութիւնը զգեստաւորեալ բարձրագույն վանքի մեր վերնատանաւոր, ուր Աւետարանի ընթերցումով և զպապանիւնով փակուեցաւ կրօնական արարողութեանց տպաւորիչ այս շարքը:

Աւանդական նախանշակէն ետք, Միարանու-
թիւնը նոյն ինքնաշարժերու թափօրով վերադար-
ձաւ մայրափանք իր հետ բերելով Ս. Ծննդեան
մեծ աւետիսը: Մայրափանքի զանգակներու հետ
հատ եւ խորհրդաւոր զոգանիչը կը լուսէր ընթեր-
հուրդ մեծ՝ շարականի երգեցողութեան ատեն:
ժողովուրդի եւ ուխտաւորներու խառն բազմու-
թեան մէջէն Միարանութիւնը բարձրացաւ պատ-
րիարքարանի մեծ դահլիճը, ուր՝ Գեր. Տեղապա-
սը բազան շալլըր պահպանիչով եւ Քրիստոսի Ծննդ-
դեան աւետիսով արձակեց հաւատացեալները:
Ժողովուրդին մէջ կը տեսնուէր Երուսաղէմի
հրէական բաժնէն ինչպէս նաեւ իւրայեղի զանա-
զան կողմերէն եկած հոծ ուխտաւորութիւն մը:

● Բշ. 19 Յուն. — Ս. Ծնունդ: Կեսօրէ վերջ,
Ս. Գաղաթեանց Մայր Տանարին մէջ, յետ երեկո-
յեան ժամերգութեան, կատարուեցաւ Ս. Ծննդե-
ան հետագայ եօթ օրերու յատուկ նախատե-
նակը: Արարողութեան հանդիսպետն էր Գեր.
Տ. Սուրեն Եպս. Քէմհանեան:

● Գշ. 20 Յուն. — Յիսասկ մեկնոց: Ս. Պա-
տարազը՝ Ս. Գաղաթեանց Մայր Տանարի Առաջ
տեղանին վրայ մատոյց՝ ըստ ընկալեալ տվորու-
թեան, Ս. Աթոռոյս Առաջ թարգման՝ Հոգ. Տ.
Հայրիկ Վրդ. Առլանեան:

● Կիր. 25 Յուն. — Բարեկեցեաց Առաջադրաց:
Ս. Պատարազը՝ մատուցուեցաւ Ս. Գաղաթեանց
Մայր Տանարի Առաջ խորանի ձախակողմեան
զատու Ս. Առտուածածնայ սեղանին վրայ: Պա-
տարազեց Հոգ. Տ. Օշական Արք. Մինասեան:
Պատարազի ընթացքին Ս. Թարգմանչաց վար-
ժարանի արեւունշերտ խումբը Հաղորդուեցաւ:

Յետ միջօրեի կատարուեցաւ Անուանակոու-
թեան նախատեսը: Հանդիսպետն էր Գեր. Տ.
Նուրայր Եպս. Պողոբեան:

● Բշ. 26 Յուն. — Տօն Անուանակոութեան
Տեսում: Առաւօտեան ժամը 8.30-ին Միարանու-
թիւնը, Գեր. Տ. Նուրայր Եպս. ի գլխավորութեամբ
մեկնեցաւ Ս. Գարութեան Տանար. շէրաշմատեչի
հանդիսաւոր մուտքէն եւ Ս. Գերեզմանի ուխտին
ետք, օրուան հանդիսաւոր Ս. Պատարազը Քրիս-
տոսի Ս. Գերեզմանին վրայ մատոյց Գեր. Տ. Նու-
րայր Սրբազան: Պատարազի ընթացքին Գեր.
Սրբազանը քարոզեց բնաբան ունենալով ընծա-
նոր արքայ ի Բեթղեհէմ զաղագիւ: — Եւ ըստ
Այս աւետիսն է որեւի ի հաւատացեալ ժողո-
վուրդ որ ուսուր եկեղեցին կը կրկնէ մեզ ութ
օրերէ ի վեր: Տեստ ու շատ Թաղաւորներ եկած
են ու մեռած՝ մարդկային պատմութիւնն ի վեր,
անոնց օ՜չ մէկուն յիշատակն ու տարեգարմը տե-
ւած է այնքան, որքան այն Թաղաւորներ որ
ծնած է Բեթղեհէմի մէջ, յետ ու շատ Թաղա-
ւորական տուններ ու զհարստութիւնները անհետ
զոյցած են ու անտեղի մնացած է երբեմն մի
միայն տխուր զիւնտակ մը: Բայց այն Թաղա-
ւորը որ կը ծնէր Բեթղեհէմի մէջ մեծ, հրաշալի

Թաղաւոր մըն էր որուն Թաղաւորութիւնը վախ-
ճան պիտի չուներ, ու այս Թաղաւորութիւնը
պիտի իշխէր միւս՝ անդնական կեանքին ալ
վրայ: Մենք Քրիստոնեաներս Անոր հպատակ
ներն ենք:

Ան շատ խոնարհ ծաղում մը ունեցաւ եւ իր
առաքեալներէն քարոզուեցաւ: Այսօր, մարդ-
կութեան կէտը, լաւագոյն կէտը, կը հպատակի
իր Թաղաւորութեան: Իր Թաղաւորութիւնը Քի-
զիք հակացողութեամբ չէ որ ըմբռնելի է, այլ՝
հոգեկան: Այդ Թաղաւորութիւնը զուշակուած
էր մարգարէներէն: Սակայն քիչերուն տրուած
էր ողորդել եւ տեսնել Մեռիւն: Անոր Թաղա-
ւորութիւնը այնքան զմայլելիօրէն բազաւորուած
էր որ ամէն ճշ ցանկանալով կը ցանկար տես-
նել զԱյս, Այդ Թաղաւորութեան մէջ, — որեւի
եղբայրներ եւ քոյրեր — զառնուկը եւ զայլը մի-
ասին պիտի հարկալէին. օձը պիտի ինայթէր ու
կարեւը պիտի իջնուարեք. եւ ի վերջոյ պիտի
տիեզեր ներդաշնակ այն կեանքը որ կար ի սփռեան
զբարխի՛ մէջ:

Ահա այսօր մենք կը գտնուինք այն շրջանին
մէջ ուր շարք կը շարունակէ ու մարդ կը թաւալի
մեղքերու մէջ: Այնքան ատեն որ մենք շարու-
նակեք մեղանչել, մեղքէն խայթացը պիտի թաւ-
նաւարէ մեզ որպէսզի զմեզ զգաստութեան բերէ:

«Ձարիքներէն ու պատուհաններէն ազատելու
մէկ կերպ կայ: — հպատակիլ Բեթղեհէմի մէջ
ծնած Թաղաւորին ու հեռի կենալ մեղքերէն:

«Սրբ. Գերեզմ. «Մնաւ նոր արքայ», պիտի
տեսնենք թէ մենք արժանի՞ ենք վայելելու
Անոր Թաղաւորութիւնը. մենք իրաւունք ու-
նինք հպատակելու իր Թաղաւորութեան: Ո՛ր որ
կ'ապստամբի, ո՛վ որ կը զանակցի սատանային,
չի կրնար ըլլալ հլու հպատակը Երկնաւոր ար-
քային: . . . Մենք. — որեւի ժողովուրդ —
հպունած ենք զործոն դեր մը անունը: Ձարին եւ
Բարիին պայքարին մէջ: Ու եթէ ըլլանք, զոր-
ծենք բարին, ինչպէս որ խոստացած էր, ինք
պիտի ըլլայ մեզի հետ մինչեւ «Աշխարհի կատա-
րածը»:

«Մեր երկնաւոր եւ հողեւոր Թաղաւորին բա-
րեքները վայելելու համար անհրաժեշտ է որ ըլ-
լանք անմեղ, օրինական եւ արժանի անհատներ
վայելելու իր Թաղաւորութիւնը: Այսպէսով է որ
մենք կը հրեմուք ի իւր շարականի որ կ'ըսէ
«Մնաւ նոր արքայ ի Բեթղեհէմ զաղագիւ»:

«Ըլլանք բարի եւ անմեղ որպէս խաղաղու-
թեան Թաղաւորը մեզի խաղաղութիւն պարգեւէ:
«Բեթղեհէմի մերն մէջ ծնող Երկնաւոր Թա-
ղաւորը թող ծնի իր հոգիին ալ մէջ որպէսզի
բարեգաղութեամբ պէս պէս շնորհներով Ս. Հո-
գիին կարեւանք մնալ միշտ իր հպատակները
հեռանալով մեղքերէն եւ զործել ու ապրիլ Առա-
ւածածանոյ կեանք մը:

Առտուծոյ խաղաղութիւնը թող ըլլայ մեր
բոլորին վրայ որպէսզի կարենանք փառաւորել
զիւնտակ Աննաւորը Երբեքութեան օր է օրհ-
նեալ յաւիտեանս յաւիտենիցս:

ցաւարտ Ս. Պատարագի Միաբանութիւն և ժողովուրդ շէրթով վերադարձան մայրաքաղաք ու «լայս ի լուսոյ» շնորհակալ երգեցողութեամբ մուտք գործեցին պատրիարքարան եւր կատարեալեաց Ս. Աթոռոյ աւանդական Տնօրէնէքը, քոքը թափօր մը գլխաւորութեամբ Մայր Տանարի ժամօրհանդէսի մեկնեցաւ նախ վանեաց սեղանատունը, մառնը, փուռը և օրհնեց զանազան բարիքները, օրհնուեցաւ նաև օրուան տօնին յատուկ հերթայի հայկական ճաշը:

● Ուրբաթ 30 Յուն. — Յետ երկրկիսեան ժամերգութեան, Գեր. Տ. Սուրեն եպ. ի նախագահութեամբ, Ս. Յակոբեանց Մայր Տանարին մէջ հանդիսաւորապէս պաշտուեցաւ Ս. Յովհաննէս Մկրտիչի նախատօնը:

● Եր. 31 Յուն. — Տօմ ծննդեան Ս. Յովնանու կարգապօսին: Ս. Պատարագը՝ Ս. Յակոբեանց Մայր Տանարի առաջ խորանի աշակերտեան Ս. Յովհաննէս կարապետի խորանին վրայ մատոյց՝ Հուգիւրէն Տ՝ Հայկազուն Արք. Արքանամեան:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆՔ

● Ել. 8 Յուն. — Կէսօրէ առաջ ժամը 10.30էն սկսեալ, Գեր. Տեղապահ Ս. Հայրը, ընկերակցութեամբ Գերապատու Եպիսկոպոսներու և Հոգեւնորէ Հայրերու, Յունաց Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Յունաց պատրիարքարանին, իսկ ի դիմաց Գեր. Տեղապահ Ս. Հոր, Գեր. Տ. Ռուբեն Արքեպ. Մանասեան Հոգեւնորէ Հայրերու ընկերակցութեամբ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Կոտայքի Եպիսկոպոսին, Ասորաց մեծաւորին, Հապէշաց Եպիսկոպոսին — Հոգ. Տ. Հայկազուն Վրդ. Արքանամեան և Հոգ. Տ. Զաւէն Արք. Զինչիեան՝ այցելեցին Ռուսաց մեծաւորին:

● Ուրբաթ 9 Յուն. — Կէսօրէ առաջ ժամը 11.30ին, Անթիլիասի Միաբաններէն Հոգ. Տ. Շահ Վրդ. Անէմեան հիւրաբար թաղաք ժամանեց և վերադարձաւ 15 Յունուարին:

● Դլ. 13 Յուն. — Կէսօրէ առաջ ժամը 7ին, Անթիլիասի Միաբաններէն Հոգ. Տ. Վալէ Արք. Յովսէփեան որ հիւրաբար թաղաք կը դառնէր վերադարձաւ Անթիլիաս:

● Դլ. 14 Յուն. — Կէսօրէ առաջ ժամը 10ին, Նոր Տարւոյ (ըստ Հին Տոմարի) առթիւ շնորհաւորական այցելութեան եկան թաղաքի Միւրառարըքը և Բեթղէմի թաղաքապետը:

● Ել. 15 Յուն. — Կէսօրէ առաջ, ժամը 9.30 Անթիլիասի Միաբաններէն Գեր. Տ. Գնէլ Ս. Վրդ. ձերէնեան հիւրաբար թաղաք ժամանեց և վերադարձաւ 27 Յունուարին:

— Ժամը 11.30ին, թաղաքի նախկին ստորկանապետ՝ Մանամեան Սատեւ, Նոր Տարւոյ առթիւ շնորհաւորութեան այցելութիւն տուաւ պատրիարքարանին:

● Դլ. 20 Յուն. — Ս. Ծննդեան մեր տօնին առթիւ պատրիարքարան այցելեցին՝ Յունաց պատրիարքի Տեղապահը, Ֆրանչիսկեանց Կիւսդը, Լատինաց պատրիարքը, Անկիլեան Եպիսկոպոսը, Կոտայքի Միաբանութիւնը, Ասորաց մեծաւորը, Հապէշաց Միաբանութիւնը, Ռուսաց մեծաւորը, Լուսերականներու, Յոյն և Հայ Լուսմականներու, և Մարտիրոս համայնքի ներկայացուցիչները, Գաղաքապետական Մարմինը, Ռուսիկանապետը՝ օպայակչոյտով, բանակէն ոպաներ, և այլ ականաւոր անձնաւորութիւններ:

● Ուրբաթ 23 Յուն. — Կէսօրէ առաջ ժամը 11ին, Mr. Robert C. Hamer, Statistical Consultant to the Hashemite Kingdom of Jordan, ընտանեօք այցելեց պատրիարքարան և Ս. Յակոբեանց Մայր Տանարը:

● Դլ. 28 Յուն. — Յետ միջօրէի ժամը 4ին, ի դիմաց Տեղապահ Ս. Հոր, Գեր. Տ. Սուրեն եպ. փեմանեան, ընկերակցութեամբ Հոգ. Տ. Հայրիկ Վրդ. Առլանեանի, ներկայ գտնուեցաւ Բէյրութի մը, տրուած՝ Պէրլութի Ամբերկեան Լաւալարանին Երշնաւարտից Միութեան կողմէ, Ալ-Զահրա պանդոկին մէջ, թաղաքի լիւրանեան Բնիկ. Լիւպատոս Մանուաւ Հաֆըզի մեկնման առթիւ:

Ս. ԹԱՐԳԱՆՁԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՐԵՆՈՅՆԵՐՈՒ ԵՐԿՄԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Կիրակի, 25 Յունուար 1953, երկօրեան ժամը 6-ին Սրբոց Թարգմանչաց վարժարանի սրահին մէջ, ի ներկայութեան ծնողներու և երախտեաներու հոծ թաղմութեան մը, տեղի ունեցաւ վարժարանի Արեւոյշներու խումբին հանդիսաւոր երգման արարողութիւնը:

Հանդէսը բացաւ վարժարանի Տեսուչ՝ Հոգ. Տ. Կիրիւք Արք. Գարիկեան, որ անդադադաւորով տնտեսական դժուար պայմաններու ստեղծած կացութեան, անհրաժեշտութիւն մը նկատեց Սկաստաններու, Արեւոյշներու և Արծալիկներու խումբերուն կազմակերպութիւնը, զանոնք դաստիարակելու համար ընդհանրապէս վտանքի եւ վարժարանի օղիով և մասնաւորապէս Սկաստանեան աղետի սկզբունքներով, — Հանդէսը փակուեցաւ Գեր. Տ. Սուրեն եպ. ի պատկանելով: Գեր. Նախագահ Մրքազանը օրհնեց բոլոր երգաւանները որպէսզի անոնք օր մը աւաղոյնս պողաբերին ի շահ մեր եկեղեցիին և Ազգին:

